

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย

ที่ สค ๑๖๖/๒๕๕๙

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรายงานการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ผู้อุทธรณ์ : นาย ก.

หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า นาย ก. ผู้อุทธรณ์ ได้มอบอำนาจให้นาย ข. มีหนังสือลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ถึงประธานกรรมการ ป.ป.ช. ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรายงานการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตลอดจนความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เกี่ยวข้อง และความเห็นของเจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบแล้วเสร็จจำนวน ๒๑ ครั้ง และในส่วนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบเพิ่มเติมเสร็จสิ้นแล้วทุกบัญชี ที่ผู้อุทธรณ์ยื่นไว้ทุกบัญชี เพื่อยื่นต่อศาลฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) มีหนังสือ ลับ ที่ ปช ๐๐๑๗/๒๖๘๓ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ แจ้งผู้อุทธรณ์ว่า คณะอนุกรรมการได้สวนได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้อุทธรณ์เคยมีคำขอในกรณีดังกล่าวมาครั้งหนึ่งแล้ว และคณะอนุกรรมการได้สวนได้มีหนังสือแจ้งให้ทราบแล้วว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่อาจมอบเอกสารให้แก่ผู้อุทธรณ์ตามที่ร้องขอได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๐

ผู้อุทธรณ์มีหนังสือลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๙ ถึงคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

คำวินิจฉัย ที่ สค ๑๖๖/๒๕๕๙

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมายได้พิจารณาคำอุทธรณ์ คำชี้แจงของผู้อุทธรณ์ ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า ผู้อุทธรณ์ถูกคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) กล่าวหาว่า เมื่อครั้งผู้อุทธรณ์ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงคมนาคม กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ร่ำรวยผิดปกติ และยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ ผู้อุทธรณ์ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็น คณะกรรมการการท่าอากาศยานไทย ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๒ รวม ๑๖ ตำแหน่ง ๑๖ ครั้ง จำนวน ๓๖ บัญชี ซึ่งภายหลังการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เคยแจ้งว่ามีความผิดปกติหรือร่ำรวยผิดปกติแต่อย่างใด ต่อมาเกิดเหตุคนร้ายเข้า ปล้นบ้านของผู้อุทธรณ์แล้วได้ทรัพย์สินจำนวนมาก คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและ หนี้สินที่ผู้อุทธรณ์ยื่นไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ร่ำรวยผิดปกติ และยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ พร้อมส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาล แพ่งเป็นคดีหมายเลขดำที่ ปช.๑/๒๕๕๕ คดีหมายเลขแดงที่ ปช.๑/๒๕๕๕ ต่อมาเลขานุการ คณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว ได้เบิกความต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้อุทธรณ์ยื่นไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๒ แล้วเสร็จ ๒๑ ครั้ง ผู้อุทธรณ์จึงต้องการทราบผลการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบแล้วเสร็จ ๒๑ ครั้ง ดังกล่าว เพื่อใช้ในการต่อสู้คดีต่อไป แต่ ปรากฏว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ให้ และไม่ได้นำแสดงต่อศาล ผู้อุทธรณ์เห็นว่า รายงานผลการตรวจสอบ บัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นประเด็นแห่งคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหาผู้อุทธรณ์ และผู้อุทธรณ์มี ความจำเป็นต้องใช้ในการต่อสู้คดีในชั้นศาลฎีกา เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ว่า ผู้อุทธรณ์ไม่ได้ร่ำรวยผิดปกติแต่ อย่างไม่ใด ผู้อุทธรณ์จึงต้องการข้อมูลข่าวสาร รายงานการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตลอดจน ความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และความเห็นของเจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบ บัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบแล้วเสร็จทั้งหมดทุกบัญชี

ในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมฯ สำนักงาน ป.ป.ช. มอบหมายเจ้าหน้าที่เข้าชี้แจงข้อเท็จจริงด้วยวาจาพร้อมเอกสารประกอบ สรุปความได้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ผู้อุทธรณ์ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่ เนื่องจากกรณี

คำวินิจฉัย ที่ สค ๑๖๖/๒๕๕๙

มีเหตุอันควรสงสัยว่าร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่และจงใจปกปิดทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อเปรียบเทียบกับบัญชีทรัพย์สินที่เคยยื่นไว้เดิม โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้อุทธรณ์ ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่และจงใจปกปิดทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งในฐานความผิดกรณีร่ำรวยผิดปกติ ผู้อุทธรณ์มีภาระการพิสูจน์ถึงที่มาของทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นจากบัญชีที่ยื่นไว้เดิม ปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ไม่สามารถชี้แจงที่มาของทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นได้ คณะอนุกรรมการไต่สวนฯ จึงชี้มูลความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ สำหรับฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานจงใจยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ อยู่ระหว่างการไต่สวน โดยฐานจงใจยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ ต้องพิจารณาจากบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้อุทธรณ์ได้ยื่นไว้ทั้งหมด รวม ๓๖ บัญชี ส่วนฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ พิจารณาจากโครงการต่างๆ ที่ผู้อุทธรณ์เคยดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้พิจารณาจากบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้อุทธรณ์ได้ยื่นไว้ ดังนั้น กรณีที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ ซึ่งเป็นความเห็นของเจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้อุทธรณ์ในเบื้องต้นว่า รายการบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินถูกต้องตรงตามที่ผู้อุทธรณ์แจ้งมาในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือไม่ และมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งมีมติให้นำผลการตรวจสอบเบื้องต้นของเจ้าหน้าที่รวบรวมไว้ในบัญชีดังกล่าว ความเห็นของเจ้าหน้าที่และมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว เป็นเพียงการตรวจสอบรายการบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเบื้องต้นตามรายการเอกสารที่ผู้อุทธรณ์จัดส่งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น หากไม่มีกรณีอันควรสงสัยถึงความผิดปกติของการได้มาซึ่งทรัพย์สิน ก็จะไม่มีการตรวจสอบบัญชีอีก กรณีที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์โดยอ้างว่าจะนำไปใช้ในการศึกษานั้น เป็นกรณีศึกษาในฐานความผิดร่ำรวยผิดปกติ ซึ่งภาระพิสูจน์ที่มาของทรัพย์สินเป็นของผู้อุทธรณ์ ไม่เกี่ยวข้องกับความเห็นของเจ้าหน้าที่หรือมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่กล่าวอ้าง แต่ผู้อุทธรณ์จะนำไปใช้ต่อสู้ในฐานความผิดกรณีจงใจยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ ซึ่งยังอยู่ระหว่างการไต่สวนของคณะกรรมการไต่สวนฯ ดังนั้น หากผู้อุทธรณ์ได้รับข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ อาจทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์คือ รายงานการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้อุทธรณ์ยื่นไว้ทุกบัญชี ความเห็นและมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และความเห็นของเจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นเพียงการตรวจสอบรายการบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเบื้องต้นตามรายการเอกสารที่ผู้อุทธรณ์จัดส่งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น หากไม่มีกรณีอันควรสงสัยถึงความผิดปกติของการได้มาซึ่งทรัพย์สิน ก็จะไม่มีการตรวจสอบบัญชีอีก

คำวินิจฉัย ที่ สค ๑๖๖/๒๕๕๙

เมื่อการตรวจสอบเบื้องต้นดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว จึงต้องโปร่งใสและตรวจสอบได้ การเปิดเผยจะสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการตรวจสอบของภาครัฐ ไม่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบกับผู้อุทธรณ์เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวในการปกป้องสิทธิ ตามสมควร ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์เปิดเผยให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการ บังคับใช้กฎหมาย จึงวินิจฉัยให้สำนักงาน ป.ป.ช. เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ โดยปกปิดข้อมูลการ ตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลอื่นๆ พร้อมให้สำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องแก่ผู้อุทธรณ์

นายสมยศ เชื้อไทย

หัวหน้าคณะที่ ๓

ศาสตราจารย์ ปรีดี เกษมทรัพย์

กรรมการ

นายวรเจตน์ ภาคีรัตน์

กรรมการ

นายสุพจน์ ไพบูลย์

กรรมการ

นายสุขจิตต์ ประยูรหงษ์

กรรมการ

นายกิตติ อธิวิทย์

กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙

หมายเหตุ ศาสตราจารย์ปรีดี เกษมทรัพย์ ลาป่วย จึงมิได้ลงนามในคำวินิจฉัย